

Sygn. akt I C 1179/18

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia (del.) Andrzej Vertun**

Protokolant: **Katarzyna Stefanou**

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2019 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **Z. K.**

o zapłatę i nakazanie

1. oddała powództwo;
2. oddała wniosek powoda o zasądzenie kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1179/18

UZASADNIENIE

Pozwem z 24 października 2018 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. domagała się nakazanie pozwanemu Z. K. usunięcia negatywnej oceny zamieszczonej w dniu 24 maja 2018 roku na portalu (...) (Giełda (...)) – jako ocena działalności spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., zasądzenie od pozwanego na rzecz powodowej spółki kwoty 5.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia wezwania do zapłaty do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego powódki – jej dobrego imienia – poprzez zamieszczenie negatywnej oceny na portalu (...) oraz opublikowania komentarza o następującej treści: (...) na stronie internetowej (...) – jako komentarz do oceny działalności powódki oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(pозew – k. 3-8)

W uzupełnieniu braków formalnych pozwu powódka wskazała, iż domaga się odsetek od kwoty 5000 zł od dnia 27 października 2018 roku do dnia zapłaty.

(pismo powódki z 21 listopada 2018 roku – k. 53-54)

Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew. Nie stawił się też na żadnym z terminów rozpraw.

Sąd uznał za ustalone następujące okoliczności.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. prowadzi działalność na rynku na usług spedycyjno-transportowych. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej spółka nawiązała współpracę ze Z. K., prowadzącym działalność gospodarczą

pod firmą (...).COM Z. K. Z. K. wykonywał na rzecz spółki usługi transportowe, działając jako podwykonawca, wykonując na rzecz Spółki około 20 transportów zleconych przez Spółkę bezpośrednio.

(dowód: wydruk zestawienia zleceń – k. 18, wydruk z CEIDG – k. 16)

W dniu 12 marca 2018 roku Z. K. otrzymał także w formie wiadomości e-mail Zasady współpracy obowiązujące w Spółce (...) Sp. z o.o. W dokumencie tym określone zostały stawki oferowane przez Spółkę za kilometr przewozu.

(dowód: wiadomość e-mail z 12 marca 2018 roku – k. 24-26)

W ramach współpracy w dniu 3 kwietnia 2018 roku Spółka zleciła Z. K. wykonanie transportu na trasie z (...) (Francja) do (...) (Francja) w oparciu o Zlecenie Transportowe nr (...) z dnia 3 kwietnia 2018 roku. Pracownik Spółki przesłał Z. K. przedmiotowe zlecenie w formie wiadomości e-mail o godzinie 12:25.

(dowód: zlecenie przewozu – k. 28, wiadomość e-mail z 3 kwietnia 2018 roku – k. 27)

W przedmiotowym zleceniu transportowym znalazła się oczywista omyłka pisarska, dotycząca stawki wynagrodzenia. Pracownik Spółki – (...) omyłkowo wpisał kwotę frachtu w wysokości 7150 EUR zamiast 150 EUR. Pracownik Spółki po 20 minutach wysłał Z. K. drogą mailową poprawione zlecenie transportowe o tym samym numerze, gdzie wpisana została prawidłowa kwota frachtu – 150 EUR.

(dowód: zlecenia przewozu – k. 28, korekta zlecenia – k. 29 , zeznania świadka M. J. – k. 74v-75, nagranie: 00:13:09-00:29:20), zeznania T. B. – członka zarządu powodowej spółki – k. 75-75v, nagranie: 00:31:16-00:36:15)

Z. K. przesłał Spółce fakturę VAT nr (...) na kwotę 7150 EUR netto z terminem płatności przypadającym na dzień 30 maja 2018 roku. Pomimo próśb Spółki (...) nie dokonał korekty faktury, lecz zbył wierzytelność (...), która zajmuje się windykacją należności transportowych w ramach platformy transportowej (...). Po wyjaśnieniu okoliczności niniejszej sprawy odstąpiono od windykacji należności wynikającej z faktury VAT nr (...).

(dowód: faktura VAT – k. 32)

W jednym przypadku Spółka zleciła Z. K. wykonanie usługi transportowej za pośrednictwem Giełdy (...). W dniu 16 maja 2018 roku zlecono wykonanie transportu na trasie B. am R. (Niemcy) - S. A. (Francja) w oparciu o zlecenie transportowe nr (...) z dnia 16 maja 2018 roku. Przewoźnik wykonał swoje zobowiązanie, wystawiając Fakturę VAT nr (...) z dnia 23 roku 2018 roku na kwotę 2.506,02 zł. Termin płatności faktury upływał w dniu 22 lipca 2018 roku. Powódka opłaciła fakturę w dniu 13 lipca 2018 roku.

(dowód: zlecenie – k. 19-20, faktura VAT – k. 22, potwierdzenie płatności – k. 23)

Dnia 24 maja 2018 roku Z. K. opublikował na stronie internetowej (...) - jako ocenę działalności powodowej Spółki (...) z o.o. komentarz o następującej treści; „Niemila obsługa współpraca, brak płatności w terminie nie polecam” - równocześnie oceniając transakcję jako negatywną.

(dowód: wydruk z portalu (...) – k. 15)

Negatywny komentarz został usunięty w dniu 8 czerwca 2018 roku. Ocena negatywna wystawiona przez Z. K. widnieje w dalszym ciągu na portalu (...)

(okoliczność niezaprzeczona)

Spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zanotowała 1.632 oceny pozytywne i trzy oceny negatywne, w tym jedną, wystawioną przez Z. K..

(dowód: wydruk z portalu (...) – k. 15)

Transakcje zawierane za pośrednictwem portalu (...) stanowią istotną część pracy przewozowej spółki. Komentarze wystawione na portalu są relewantne dla procesu wyboru kontrahenta.

(dowód: zeznania świadka M. J. – k. 74v-75, nagranie: 00:13:09-00:29:20), zeznania T. B. – członka zarządu powodowej spółki – k. 75-75v, nagranie: 00:31:16-00:36:15)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt sprawy, zeznań świadka M. J. oraz T. B. – przesłuchanego w charakterze strony. Dowody z dokumentów i zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne i na ich podstawie dokonał ustaleń faktycznych. Równocześnie z uwagi na treść art. 340 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 339 § 2 k.p.c. Sąd winien był przyjąć za prawdziwe twierdzenia powoda o faktach zawarte w pozwie lub pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed posiedzeniem, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W tym zakresie, twierdzenia te jako budzące wątpliwości Sądu nie stanowiły podstawy ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 340 § 1 k.p.c. Sąd wyda wyrok zaoczny, jeżeli mimo niezłożenia odpowiedzi na pozew skierowano sprawę do rozpoznania na rozprawie, a pozwany nie stawił się na tę rozprawę, albo mimo stawienia się nie bierze w niej udziału. W niniejszej sprawie pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew, nie stawił się na żaden z terminów rozpraw, spełnione zostały przesłanki wyrażone w przywołanym przepisie. Wyrok wydany przez Sąd był wyrokiem zaocznym.

Powództwo w zakresie żądań sformułowanych przez stronę powodową nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych ustaw. Niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach, pod ochroną prawa cywilnego, zgodnie z treścią art. 23 k.c. pozostają dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Zagadnienie ich naruszenia oraz środki ochrony dóbr prawnych regulują art. 24 i 448 k.c. Na ich podstawie ten, czyje dobro osobiste zostaje naruszone lub zagrożone cudzym działaniem, może żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności by złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Niezależnie od powyższego poszkodowany może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Cytowane uregulowania zapewniają ochronę przed każdym bezprawnym działaniem, niezależnie od istnienia i stopnia winy naruszającego. Jedynie w odniesieniu do żądania zadośćuczynienia znaczna część wypowiedzi orzecznictwa i literatury wymaga przesłanki zawinienia.

Jednocześnie należy podkreślić, że zgodnie z art. 43 k.c., przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosuje się odpowiednio do osób prawnych. Z odpowiednio stosowanego art. 23 k.c. wynika w szczególności, że dobrami osobistymi osoby prawnej są m.in. jej dobre imię i renoma. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 maja 2009 r., I CSK 440/08 (niepubl.) podkreślił, że odpowiednikiem czci osoby fizycznej (człowieka) jest dobra sława (dobre imię) osoby prawnej. Przysługiwanie każdej osobie prawnej takiego dobra osobistego nie budzi wątpliwości w orzecznictwie ani w piśmiennictwie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 listopada 1986 r., II CR 295/86 (OSNCP 1988, nr 2-3, poz. 40) uznał, że według poglądu wyrażonego w nauce prawa dobrami osobistymi osób prawnych są wartości niemajątkowe, dzięki którym osoba prawna może funkcjonować zgodnie ze swym zakresem działań.

Dobre imię osoby prawnej jest, zdaniem Sądu Najwyższego, łączone z opinią, jaką mają o niej inne osoby ze względu na zakres jej działalności. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 622/04 (niepubl.), dobre imię osoby prawnej naruszają wypowiedzi, które, obiektywnie oceniając, przypisują osobie prawnej niewłaściwe

postępowanie mogące spowodować utratę do niej zaufania potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania w zakresie swych zadań.

Rozpoznając sprawę Sąd musi ustalić czy w ogóle doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki oraz czy działania pozwanego były bezprawne. Mając na celu ustalenie czy w świetle zasad porządku prawnego i norm obowiązujących w demokratycznym Państwie doszło do naruszenia dóbr osobistych, Sąd posługuje się kryterium obiektywnym przy uwzględnieniu oceny przeciętnej odbiorcy. Nie wystarczy bowiem subiektywne przekonanie strony powodowej o takim naruszeniu. Badając bezprawność działania pozwanych Sąd musi mieć na uwadze zasadę domniemania bezprawności oraz fakt, iż ciężar dowodu, czyli obalenia tego domniemania, spoczywa na stronie pozwanej. Na podstawie art. 24 k.c. domniemanie bezprawności dotyczy zachowania sprzecznego z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę lub świadomość sprawcy. Wobec powyższego powód winien wykazać, stosownie do treści art. 6 k.c. w związku z art. 23 k.c., iż doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, a ponadto, że naruszenie to było skutkiem określonego bezprawnego działania czy też zachowania się pozwanego. Bezprawność działania czy też zachowania pozwanego wyłącza w szczególności: zgoda uprawnionego na takie działanie, działanie w ramach porządku prawnego, działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego.

Tezą powodowej spółki w analizowanej kwestii było twierdzenie, że pozwany komentarz swój o treści: „Niemiała obsługa i współpraca. brak płatności w terminie nie polecam” wraz z negatywną oceną umieścił na portalu (...) celem wymuszenia na spółce zapłaty należności. Pozwany okoliczności tej nie zaprzeczył i nie wykazał, by te informacje oparte były o rzetelną ocenę działalności powoda, osadzoną na własnych lub wiarygodnych cudzych doświadczeniach. Komentarz, zwłaszcza w zakresie braku płatności w terminie narusza dobre imię przedsiębiorcy.

Problematycznym dla oceny zasadności żądań powoda był fakt, iż przedmiotowy komentarz został usunięty na żądanie powoda jeszcze przed wytoczeniem powództwa, a zatem ocena naruszenia dobra osobistego powodowej spółki w postaci jej dobrego imienia, czy też renomy mogła być dokonana wyłącznie w oparciu o wpływ negatywnej oceny na dobro osobiste, które miało zostać naruszone.

W oparciu o powyższe wskazać należało, iż poza ogólnikowymi stwierdzeniami zawartymi w pozwie powód nie wykazał, aby postępowanie pozwanego faktycznie mogło zagrozić lub zagroziło w określony sposób prowadzonej działalności gospodarczej, jego pozycji na rynku oraz jego reputacji. Dostrzec należy, iż po usunięciu negatywnego komentarza ocena wyrażona w sposób symboliczny, wyłącznie jako oznaczenie „pozytywna”, „negatywna” lub „neutralna”, i jako taka funkcjonująca w rzeczywistości wirtualnej, odrywa się od podstawy jej dokonania. Stanowi dozwolone formą komunikacji i wykorzystywanym medium prawo do krytyki, nawet nieuzasadnionej. Pozbawiona komentarzy ocena jakości świadczonych usług, odzwierciedlona ilością gwiazdek, punktów, rodzajem symbolu graficznego lub słownego, stanowi, po jego publikacji dla odbiorców odzwierciedlenie stanu przekonania publikującego, siłą rzeczy, jak każda ocena, zsubiektywizowanego.

Dopuszczalność wyrażenia krytyki w takiej formie, wynikająca chociażby z braku konieczności jej uzasadnienia, czyni wykorzystanie takiej formy komunikacji własnych odczuć oderwaną od jej motywu. W tym sensie niedopuszczalnym jest w procesie badanie przyczyn publikacji oceny, już z tej przyczyny, że motywacja do jej upublicznienia może być bardzo różna. Posługując się przykładem działalności prowadzonej przez powoda: może nią być brak satysfakcji z jakości współpracy albo świadczonych usług, może również polegać na generalnym sprzeciwie, np. ze względu na przekonania ekologiczne, co do charakteru tej działalności. Praktyczna niemożliwość odkrycia tej motywacji przez przeciętnego odbiorcę sprawia, że sfera ta jest indyferentna dla oceny przesłanek naruszenia dobra osobistego przez publikującego.

W tym stanie rzeczy o ile komentarz towarzyszący ocenie mógł być źródłem naruszenia dobra osobistego powoda, o tyle sama ocena już nie. Wskazać należy, iż naruszający dobre imię powoda komentarz został już usunięty, tym samym usunięty został ten element komunikatu, który obiektywnie narażał dobro powoda na szwank. Żądanie dotyczące usunięcia negatywnej oceny – w świetle niemożności badania przyczyn jej wystawienia – jako nienaruszające dóbr osobistych powódki z punktu widzenia obiektywnego obserwatora nie mogło zostać uwzględnione.

Na marginesie wskazać należy, iż gdyby powód uznał, iż usunięcie komentarza, który stanowił naruszenie dobra osobistego, było zachowaniem nieadekwatnym do stopnia naruszenia, mógłby dochodzić innej formy naprawy skutków naruszenia, a to poprzez publikację przeprosin lub informacji o określonej treści, odnoszącej się do przedmiotowego komentarza, który był źródłem naruszenia.

Odnosząc się natomiast do żądania zapłaty zadośćuczynienia, wskazać należało, iż ponownie – w zakresie podstawy faktycznej wyznaczonej przez powoda w uzasadnieniu pozwu – z uwagi na brak naruszenia dobra osobistego wyłącznie poprzez publikację negatywnej oceny, żądanie to było a limine niezasadne. Rozważaniom podlegać mogło natomiast przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę wywołaną publikacją negatywnego i nieprawdziwego komentarza.

Zadośćuczynienie zmierza do ochrony sfery niemajątkowej naruszonej inkryminowanym działaniem. W pozwie powód powołał się, w części uzasadniającej żądanie zadośćuczynienia na fakt, że umieszczenie negatywnego komentarza powoduje utratę potencjalnych kontrahentów. Wartość zadośćuczynienia mierzył zaś zyskiem wypracowanym w 2017 r. Takie uzasadnienie żądania zadośćuczynienia wskazuje na jego umotywowanie naruszeniem interesów ściśle majątkowych, związanych ze szkodą wynikającą z utraty zamówień. Tego rodzaju uszczerbek nie podlega ochronie w drodze zadośćuczynienia.

Jednocześnie należy wskazać, że nie każde naruszenie dóbr osobistych rodzi prawo do zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Przyznanie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny, a podstawową przesłanką jego przyznania jest doznanie krzywdy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie II PK 245/05 wskazał, że nieznacznym rozmiar krzywdy, czy też niewielki stopień złej woli, bądź jej brak uzasadnia odmowę przyznania zadośćuczynienia, nawet przy naruszeniu dóbr osobistych. W sprawie niniejszej powód nie wykazał, że publikacja komentarza spowodowała znaczny rozmiar krzywdy. Mimo braku zaprzeczenia twierdzeń powoda przez pozwanego jako niewystarczające należało ocenić twierdzenia zawarte w pozwie o znaczącym wpływie negatywnego komentarza na działalność powodowej spółki. Obiektywnie rzecz biorąc krzywda ta znaczną być nie mogła, skoro działalność powoda oceniana jest jednoznacznie pozytywnie. Jak wynikało z przedłożonych przez powodową spółkę dokumentów, na portalu (...), na którym pozwany opublikował negatywną opinię i komentarz, powodowa spółka otrzymała ponad 1600 pozytywnych komentarzy. Jednostkowy zatem eksces pozwanego obiektywnie nie mógł doprowadzić do istotnego zachwiania wizerunku powoda na rynku. Odmienne przekonanie powoda w tym względzie jest wyrazem szczególnej wrażliwości na krytykę, niepodlegającej ochronie w świetle koncepcji zobiektywizowanej oceny naruszenia dóbr osobistych. Szczególne zaś akcentowanie wymiaru majątkowego nieprawdziwych informacji świadczy o rzeczywistej sferze obawy powoda o skutki naruszenia dóbr. Sfera ta nie podlega jednak ochronie poprzez zasądzenie zadośćuczynienia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Powodowa spółka przegrała niniejszy proces w całości toteż na niej winien spoczywać obowiązek poniesienia kosztów postępowania. Wniosek powódki o zwrot kosztów procesu podlegał zatem oddaleniu.

Ze względu na powyższe motywy orzeczono jak w sentencji.